

дієслово бути використовується, щоб показати володіння якимось предметом, можливість розпоряджатися ним. Тоді як у французькій мові з факту наявності якогось предмета не слід право володіння цим предметом.

Багато дієслів у французькій мові, які відносяться до розмовної мови, жаргону, виникли у зв'язку з тим, що Франція набагато раніше, ніж Україна, випробувала на собі всі плюси і мінуси "дикого капіталізму". Капіталізм у Франції зародився за часів Великої французької революції в 17 столітті. Українське суспільство зіткнулося з реаліями "дикого капіталізму" набагато пізніше. У зв'язку з цим українська мова не розвинула ці межі поняття володіння.

Таким чином, дієслова володіння є одними з дієслів, які найбільш часто змінюються, тому що поняття володіння пов'язане з реальним життям, соціальним устроєм, культурою народу, його господарським укладом. З їх допомогою можна краще зрозуміти особливості французького і українського менталітетів.

Література:

1. Кононенко В. І. Українська лінгвокультурологія: Навч. посіб. / В. І. Кононенко – К.: Вища школа, 2008. – 328 с.
2. Лисиченко Л. А. Лексико-семантичний вимір мовної картини світу / Л. А. Лисиченко. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 191 с.
3. Словник синонімів: [Електронний ресурс] // Режим доступа: https://ukrainskamova.com/publ/slovnik_sinonimiv/21

Турецькі фразеологізми зі значенням «любов»

Дурак Абдуррахман (Туреччина)

Науковий керівник – доцент Т.М. Лагута

ХНУ імені В.Н. Каразіна

Фразеологія кожної мови – це скарбниця мудрості народу. Вони розповідають нам про історію, культуру, побут, досвід, цінності людей. Фразеологізми збагачують мовлення людини. Вони роблять мовлення живим, свіжим, довершеним і оригінальним.

Омер Асим Аксой (1898–1993) – це перший турецький лінгвіст, який фундаментально вивчав турецьку фразеологію. Науковець писав, що саме у фразеології турецький народ зберігає свій досвід і свої знання [5].

У турецькій лінгвістиці фразеологізми позначають терміном *deyimler* («вислови», «ідіоми»). Проте цей термін використовують не тільки для ідіом (тобто зворотів мовлення), але і для приказок і навіть для окремих образних слів – іменників, прикметників, дієслів.

Любов – це вічна тема, до якої постійно зверталася людська думка. Це важлива і складна філософська проблема. Прагнення пізнати любов та зрозуміти її значення в житті людини є таким же вічним, як і пошуки сенсу буття. Здавна тема любові була основою для розвитку мистецтва. Через мову та картини мистецтво передає красу цього почуття.

Любов – це важлива частина внутрішнього світу людини. Вона відображається в мові й культурі кожного народу. В емоційній системі людини поняття «любов» є базовим. Воно також пов'язане з такими властивостями людини, як інтелект, сприйняття, фізичні реакції тощо.

У турецьких фразеологізмах поняття «любов» виражається кількома словами, що вказує на важливість цього почуття для турецького менталітету. Це іменники *aşk, sevgi, sevda, muhhabet*; прикметники *aşık, sevgili*; дієслова *sevmek, aşık olmak*; дієприкметники *seven, sevilen*; дієприслівник *severek*.

Найчастіше в турецьких фразеологізмах поняття «любов» виражається через слово *aşk*, що означає «кохання», «любов», «закоханість» між чоловіком та жінкою. Слово *sevgi*, окрім почуття двох закоханих, може виражати любов до сім'ї, дітей, улюбленої справи, країни тощо. *Muhhabet* позначає любов, близьку до дружби (*muhhabet iki baştan olur*). Слово *sevda* виражає палку любов чи пристрасть і нерідко зустрічається у значенні нещасливої любові, що спричиняє страждання: *kara sevda*. Також порівняйте: *sevda çekmek* – «страждати від кохання, бути захопленим пристрастю»; *Sevda geçer yalan*

olur, sonra sokar yılan olur – «Кохання минає – стає брехнею, потім жалить – стає змією».

У кожного народу поняття «любов» має своє глибоке значення. Серед слів про «любов» у турецьких фразеологізмах можна виділити такі: *nişan* – заручини (*aşık nişanı sevgili kuşatı sever; aşika nişan dervişe burhan*); *ateş* – вогонь (*aşk ateşi yanmayınca yakmaz imiş; aşk ateşten gömlektir, aşkından kül olmak*); *kalp, gönül* – серце (*kalp kalbe karşıdır; gönül ferman dinlemez; gönül bağlamak*); *demir* – (*aşk bir demirden leblebidir çiğneyene aşk olsun; aşk ile pençeleşmeye demir bağı gerek*); *ağlatmak* – змушувати плакати (*aşk ağlatır dert söyler; aşığa “niçin ağlarsın” demişler, “gülmemek için” demiş*).

У турецьких фразеологізмах поняття «любов» має такі значення: любов – це божевілля (*aşık ile delinin farklı: biri gülmez biri ağlamaz imiş; deli gibi aşık*); любов – це почуття, якого нелегко позбутися (*aşika sevdadan vazgeçirmeye say, deryayı kurutmaya say gibidir*); любов – це могутня сила, що здатна змінити світ (*aşk dünyayı döndürür*); любов не бачить жодних недоліків коханого, любов сліпа (*aşık olan kördür*); любов – це натхнення (*aşk olmayınca meşk olmaz*); любов – не дрібниця, воно є дуже важливим (*aşika sevda abes değil*); закохані бачать увесь світ один в одному (*aşık dünyayı maşukasının aynası sanır*); любов не терпить обмежень (*aşık ile mollaın arası iyi olmaz*); кохання завжди знайде свій шлях (*aşk her zaman kendine bir yol bulur*); поруч один з одним закохані почувають себе затишно (*aşık olan bülbüller gibi sakın; aşk yuvası*); любов вчить терпіння (*gülü seven dikenine katlanır*); любов повинна бути взаємною (*sev beni, seveyim seni*).

Отже, турецька мовна традиція поділяє любов на кохання чоловіка і жінки (*aşk*), любов у широкому сенсі слова (*sevgi*), пристрасть (*sevda*) та дружню симпатію (*muhabbet*). Любов відображається у турецьких фразеологізмах як прекрасне й сильне почуття, яке не має обмежень, воно гаряче, як вогонь, й міцне, як залізо, здатне перегорнути світ і пов'язане, у першу чергу, із серцевою прихильністю. Любов сліпа й терпляча, змушує

страждати і сміятися, є джерелом натхнення і спокою. Важлива умова щасливого кохання – його взаємність, а результат – офіційні заручини.

Важливо знати й вживати фразеологізми в мовленні, тому що вони роблять наше мовлення яскравим, емоційним, образним і виразним.

Література:

1. Баштабак А. Ш. Фразеологизмы в турецком языке и их особенности [Текст] / А. Ш. Баштабак // Международный научный журнал «Символ науки». Москва, 2016. – С.117–199.
2. Воркачев С. Г. Любовь как лингвокультурный концепт [Текст] / С. Г. Воркачев. – Москва: ИТДГК «Гнозис», 2007. – 287с.
3. Питання сходознавства в Україні: тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю 28 березня 2019 року. – Харків, 2019. – 422 с.
4. Шаховский В. И., Панченко Н. Н. Национально-культурная специфика концепта «обман» во фразеологическом аспекте // Фразеология в контексте культуры. – Москва: Языки русской культуры, 1999. – С. 285–288.
5. Aksoy Ö.A. Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü. – İnkilap Yayınevi, 2007. – С.1. – 486 s.

Історизми та архаїзми в українській мові
Кассіф Аюб (Марокко), Аім Маді Амаль (Марокко)
Науковий керівник – ст. викладач Малихіна Ю.О.
ХНАДУ

Чимало століть відділяє сучасну мову від мови предків. Багато що змінилося за цей час. Одні слова з'явилися, інші пішли в небуття, деякі стали вимовлятися інакше, деякі змінили своє значення. Пропонуємо Вам вирушити у незвичайну подорож у минуле і познайомитися під час нашої подорожі з такою групою пасивної лексики української мови, як історизми і архаїзми (застарілі слова).

Застарілі слова не вживаються в повсякденному спілкуванні, а зустрічаються рідко, у певних умовах, зазвичай у творах класичної літератури. Часто їхнє значення не знають навіть носії мови. Залежно від причин, за якими те чи інше слово відноситься до розряду застарілих, виділяються історизми та архаїзми.